

Turystyka akademicka
1906 – 2016

*Tym, którzy tworzyli historię i fenomen
turystyki akademickiej
w klubach turystycznych i w agendach Almaturu,
tę publikację dedykujemy.*

*Mirosław Sikorski
Prezes Zarządu BPiT Almatur*

Turystyka akademicka
1906 – 2016

60 lat BPiT Almatu
1956 – 2016

Wydanie pierwsze

Copyright © BPiT Almatu
Copyright © Wydawnictwo „Kto jest Kim”, Warsaw, Poland, 2016

Koncepcja i opracowanie redakcyjne
Waldemar Błaszczuk (redaktor prowadzący), Andrzej Ziemiński

Recenzenci
prof. dr hab. Zygmunt Kruczek (AWF Kraków), dr Krzysztof Łopaciński (Instytut Turystyki SGTiR)

Fotografie
Wikipedia, Archiwa własne: BPiT Almatu, AZS, PTTK oraz Maciej Błaszczuk, Wiesław Gawryś,
Cezary Kasprówic, Tomasz Krzywicki, Stanisław Mikruta, Wojciech Rozwadowski,
Jerzy Wojciewski, Krzysztof Wojciewski, Katarzyna Wróblewska, Andrzej Ziemiński

Projekt okładki
Marta Ikanowicz

Łamanie, korekta
Grzegorz Bogucki

ISBN: 978-83-64469-10-7
EAN: 9788364469107

Wydawca
Wydawnictwo „Kto jest Kim”, 03-289 Warszawa, ul. Reniferowa 35
tel./fax: +48 22 814 36 83, www.k.com.pl e-mail: ktojestkim@k.com.pl

Druk:
Mazowieckie Centrum Poligrafii, 05-270 Marki, Lisi Jar 29 www.c-p.com.pl

Z
TK

 Almatur
ZSP

Cezary Ikanowicz
I dyrektor naczelny
BPiIT Almatu

Początki były trudne

W 1956 roku powierzono mi funkcję kierownika Wydziału Wczasów i Turystyki w RN ZSP. Rok 1956 był rokiem historycznym, pamiętnych przemian społeczno-politycznych i ustrojowych w Polsce. Rozpadały się różne organizacje, instytucje i urzędy (ZMP). Pozwoliło to na przejęcie przez ZSP kilku obiektów, późniejsze ośrodki studenckie w Giżycku, Mielnie, Świnoujściu i Zakopanem.

W tym okresie w ZSP turystyką krajową zajmowali się m.in. Ryszard Dudkiewicz, Andrzej Kowalczyk (organizator bazy żeglarskiej w Giżycku), Ola Kępowa, a później dołączyli do zespołu Janusz Pelc, Ryszard Tyrluk, Janek Wilanowski, Kazimierz Badora, Bogusław Król.

Wiosną 1956 roku zostały nawiązane kontakty z organizacjami studenckimi na Węgrzech, w Bułgarii, Jugosławii oraz Czechosłowacji, co doprowadziło do wymiany turystycznej studentów z tymi krajami. W 1956 r. w gronie najbliższych współpracowników (Janusz Pelc, Ryszard Tyrluk, Janek Wilanowski, Ryszard Dudkiewicz), powstała koncepcja przekształcenia wydziału w biuro wydodrębniowane strukturalnie i organizacyjnie w ramach ZSP. Dnia 4 października 1956 roku Prezydium Rady Naczelnej ZSP podjęła decyzję o utworzeniu Biura Wczasów Podróży i Turystyki ZSP.

Zostały powołane agencje biura w głównych ośrodkach akademickich w Krakowie, Poznaniu, Gdańsku i Wrocławiu, gdzie już działały kluby turystyczne ZSP, studenckie koła PTTK i kluby AZS. Nawiązano szersze kontakty ze studenckimi organizacjami zagranicznymi i podjęto współpracę oraz wymianę turystyczną studentów.

Pierwszy wyjazd na podpisanie umowy na wymianę turystyczną studentów do krajów Europy Zachodniej miał miejsce w maju 1957 roku i dotyczył wysłania 300 studentów romanistyki do Francji na winobranie oraz studentów anglistyki UW do Anglii. Jedną z pierwszych wycieczek autokarowych organizowanych przez BWPiIT był wyjazd studentów Architektury z Krakowa do Wiednia, Rzymu i Paryża. W tamtych latach podróżowało się z własnymi namiotami, kocherami, prowiantem i kieszonkowym w wysokości 1 dolara na dzień. Nasz udział w międzynarodowej konferencji studenckich Biur Podróży w Rzymie w 1957 roku zaowocował szerszymi kontaktami z krajami Zachodu i USA.

Jedną ze znaczących dla turystyki zagranicznej była koncepcja organizacji i prowadzenia Międzynarodowych Hoteli Studenckich, w oparciu o umowy wynajmu na okres wakacji domów studenckich w największych ośrodkach akademickich, które stawały się centrami studenckiej turystyki przyjazdowej w okresie lata. Przynosiły one określone wpływy dewizowe, których część można było przeznaczyć na wyjazdy zagraniczne polskich studentów.

Pierwszy MHS w sezonie letnim został uruchomiony już w 1956 roku w akademiku na ul. Madalińskiego w Warszawie, a później wynajmowany był akademik szkół artystycznych, dzisiaj już legendarna „Dziekanka”. Tam też uruchomiono, chyba pierwszy w Warszawie nocny klub z prawdziwym barem. W Dziekance bywali znani artyści m.in. Z. Cybulski, B. Kobiela, W. Ochman, A. Osiecka, A. Drawicz, artyści kabaretów studenckich – Bim Bom’u, STS’u, aktorzy, muzycy, dziennikarze. Dziedziniec Dziekanki był swoistą estradą, na której występowały studenckie zespoły krajowe i zagraniczne, chóry, teatry, kabarety, orkiestry itp.

Początki działalności BWPiT charakteryzowały się prawdziwą koleżeńską atmosferą, a przyjaźnie z tamtych lat pozostają trwałe do dzisiaj. Kadra turystyki akademickiej działająca w klubach turystycznych w agendach Almaturu zdobywała wiedzę, kwalifikacje i umiejętności, których nie można było zdobyć na studiach turystycznych bo takowe powstawały dopiero w latach 70. w Akademiach Wychowania Fizycznego. Ten znaczący dorobek turystyki akademickiej był kontynuowany i rozwijany przez następne pokolenia działaczy i pracowników turystyki akademickiej.

Cezary Ikanowicz

Mirosław Sikorski
prezes Zarządu
BPIT Almatour

ALMATUR – 60 lat turystyki niebanalnej

Za nami 60 lat wyzwań, wysiłków i intensywnego rozwoju. Zaczynaliśmy jako biuro turystyki kwalifikowanej, będąc częścią organizacji studenckiej (ZSP), przygotowaliśmy ofertę głównie dla środowiska akademickiego. Od tego czasu przeszliśmy wraz z całym krajem gruntowną przemianę. Dziś w dobie masowej turystyki, trudno uwierzyć, że kiedyś wyjazd z biurem podróży był dobrem luksusowym. Jeszcze w latach osiemdziesiątych, przed naszym działem sprzedaży przy ulicy Kopernika 23 w Warszawie ustawiały się kolejki. Z biegiem lat sytuacja uległa sporym zmianom – wg statystyk w szczytowym momencie turystyką w Polsce zajmowało się nawet ponad 3000 podmiotów gospodarczych.

Przez tak długi czas zmieniło się wszystko: struktura organizacyjna biur (obecnie Amatur to grupa podmiotów pod wspólną firmą, działających w 17 największych ośrodkach akademickich kraju), popularność kierunków wyjazdów zagranicznych, infrastruktura turystyczna, sposób rezerwacji i zakupu oferty, wreszcie potrzeby i oczekiwania klientów.

Największym przeobrażeniem uległ model turystyki studenckiej. Otwarcie granic, dynamiczny rozwój Internetu, a co za tym idzie możliwość samodzielnej rezerwacji i zakupu praktycznie każdego elementu pakietu turystycznego w dowolnym miejscu na świecie, okazało się szczególnie atrakcyjne dla studentów.

Ale i dla nich Almatour ma ciągle coś do zaproponowania. Jesteśmy wyłącznym przedstawicielem w Polsce i dystrybutorem karty ISIC – objętej patronatem UNESCO międzynarodowej legitymacji studenckiej. Nadal w ofercie mamy atrakcyjne programy edukacyjne *Internship* i *Work&Travel* jak i obozy studenckie w najbardziej atrakcyjnych miejscach Europy.

Dzisiaj naszymi głównymi klientami są dzieci i młodzież w wieku szkolnym. Jesteśmy największym w kraju organizatorem wypoczynku dzieci i młodzieży. Corocznie blisko 25 tysięcy młodych ludzi wyjeżdża z nami na wakacje. Kluczem do sukcesu w tej grupie wiekowej jest atrakcyjny program w ciekawych miejscach. Przygotowujemy ponad 500 obozów tematycznych w blisko 100 lokalizacjach w kraju i na świecie. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę instruktorów i wychowawców, często we współpracy z wybitnymi polskimi sportowcami czy trenerami. W ofercie można znaleźć zarówno obozy w najbardziej popularnych dyscyplinach sportu: piłka nożna, siatkówka, koszykówka, tenis czy pływanie, ale także tych rzadziej uprawianych jak np.: windsurfing, triathlon, sporty walki lub jeździectwo. Dla młodych artystów przygotowaliśmy szeroki wybór obozów rozwijających zainteresowania plastyczne, fotograficzne, aktorskie, taneczne, wokalne i muzyczne. Zwolennicy

większych dawek emocji mogą wziąć udział w licznych obozach paintballowych i ASG, poczuć adrenalinę podczas gier strategicznych w terenie lub zajęć z orientingu czy survivalu.

Z myślą o najmłodszych uczestnikach stworzyliśmy wyjątkowe, przyjazne, bezpieczne i komfortowe programy kolonijne oznaczone hasłem *Klub Urwisa*. Możliwość poprawy kompetencji językowych, w nie skrupowanym rygorze pozaszkolnym środowisku, dają liczne kursy i obozy językowe w kraju i za granicą.

Praca z młodzieżą uczy otwartości, odpowiedzialności i szczeroci. Staramy się być firmą odpowiedzialną społecznie, dlatego wśród naszych młodych klientów promujemy pozytywne społecznie wartości i nagradzamy je. Wyrazem tych działań jest tegoroczna akcja promocyjna pod hasłem „zarób na swoje wakacje”. Uczestnicy prezentują swoje umiejętności lub osiągnięcia w nauce, które Almatour nagradza znaczącymi upustami w cenie imprezy.

Chociaż naszą domeną jest teraz turystyka młodzieżowa, przygotowujemy także ofertę dla dorosłych podróżników, szczególnie tych, którzy lubią bogaty program i chcą zobaczyć jak najwięcej. Almatour kieruje swoją ofertę do osób aktywnych i ciekawych świata – „Przede wszystkim zwiedzamy”! Profesjonalna kadra pilotów we współpracy z lokalnymi partnerami biura, umożliwią poznanie zwiedzanych miejsc z wyjątkowej perspektywy. Dla koneserów unikających przemysłowego „all inclusive”, proponujemy egzotyczne eskapady do najpiękniejszych, odległych i położonych z dala od turystycznych szlaków i miejsc. Oferujemy małe grupy, polskiego pilota, ciekawe programy, a przede wszystkim codzienne obcowanie z lokalną kulturą, cudami natury i architekturą.

Z oferty turystycznej Almatouru korzysta rocznie ok 40 tysięcy klientów. Przy przychodach na poziomie 80 mln zł daje nam to miejsce w gronie 10 największych touroperatorów w kraju. W jednym z najważniejszych dla branży ratingów otrzymaliśmy w latach 2014-16 notę A+, co oznacza stabilność finansową przy jednoczesnym korzystnym poziomie wskaźników istotnych dla bezpieczeństwa klientów, w tym kapitałów własnych. Jesteśmy także uczestnikiem programu *Transparentny Touroperator*, który ma na celu promowanie przejrzystości finansowej firm działających w branży turystycznej. Naszą pozycję ugruntowuje przynależność do największych organizacji międzynarodowych działających w środowisku turystyki młodzieżowej i studenckiej: *WYSE Travel Confederation* czy *ISIC*.

Za swoją działalność byliśmy wielokrotnie doceniani i nagrodzeni przez rzesze zadowolonych klientów, ale też branżę turystyczną. Tylko w bieżącym, 2016 roku, otrzymaliśmy nagrodę Polskiej Izby Turystyki – Globus, oraz zostaliśmy wyróżnieni Wawrzynem Polskiej Turystyki.

Wiemy, że nic nie jest dane na zawsze. Z 500 największych firm w rankingu Fortune z roku 1955, 429 już nie istnieje. Z tym większą satysfakcją świętujemy swój jubileusz.

Mirosław Sikorski

Spis treści

Cezary Ikanowicz – Początki były trudne	6
Mirosław Sikorski – ALMATUR – 60 lat turystyki niebanalnej	8
Spis treści	11
Rozdział I. Turystyka akademicka wczoraj, dziś, jutro	13
Wiesław Klimczak – Miejsce i rola turystyki w ruchu studenckim	15
Józef Lipiec – Fenomen turystyki akademickiej w II połowie XX wieku	20
Andrzej Gordon – Turystyka akademicka w działalności PTTK	31
Bartłomiej Korpak – Turystyka i rekreacja w działalności Akademickiego Związku Sportowego	45
Rozdział II. Kartki z historii turystyki studenckiej – jak za dawnych lat bywało	61
Tomasz Kowalik – Akademicki Klub Turystyczny we Lwowie powstał ponad 110 lat temu	63
Waldemar Błaszczuk – Akademicki Klub Włóczęgów Wileńskich (1923 – 1939)	84
Ludzie – fakty – wydarzenia i ...wspomnienia (1956 – 2016)	98
Sylwester Szafarz – Z „Almatorem” przez świat	155
Jan Paweł Piotrowski – Wspólnie budowaliśmy turystykę studencką	170
Jan Rudomina – Ameryka, Ameryka	183
Krzysztof Łopaciński – Studencka piosenka turystyczna	189
Andrzej Wielocha – Warszawscy studenci w Karpatach Wschodnich	205
Bogdan Opowicz – Tramping a rozwój turystyki zagranicznej w środowisku studenckim	217
Andrzej Świątecki – Pilotaż w „Almaturze”	225
Tomasz Krzywicki – Moje pogranicza	229
Zbigniew Wróbel – Wspomnienia jak mgnienia – ale z przymrużenia... ..	241
Kazimierz Mart – BWPIIT otwiera się na świat	249
Alfred Andrys – Wspomnienia!	252
Janusz Rygielski – Spór o Bieszczady	254

Rozdział III. Turystyka niebanalna	269
Mirosław Sikorski – Turystyka młodzieżowa i studencka dzisiaj	271
Magdalena Kachniewska – Media społecznościowe jako narzędzie marketingu usług turystycznych	277
Anna Pawlikowska-Piechotka – Odpowiedzialne kształtowanie przestrzeni turystycznej	289
Franciszek Midura – Model turystyki akademickiej	299
Aktywność turystyczna generacji Z	307
Seminarium Naukowe „Współczesny model turystyki młodzieżowej. Turystyka akademicka wczoraj – dziś – jutro”	320
Indeks nazwisk	326